

Sárggo iežat, dahje čále ja mital mo don árvvoštalat iežat. Makkár govva lea dus alccesis?

Ovttá beaivvis ollugat geahččalit váikkuhit min. Govve, dahje sárggio sin geain don deaividat ovttá beaivvis ja darvvit govaid dán ráma sisa. Sáhtát maid dieđusge digitála govvaráma ráhkadit. Čále teavstta mas čilget ja muitalat mo sii váikkuhit du eallimii.

Dáža

(Áillohaš)

Gávdnojit mánggalágan dážat. Sii leat oktiibuot ollu eambo go mii. Goitge geassit ja beassážiidáigge. Dábálaččat leat sii gárvodan čáhpes, dahje ránes biktasiiguin. Geassit sii váivašuvvet čuoikkaiguin, ja geahččalit gárrodemiin dain beassat eret. Dálvit váidalit buollaša. Sis leat asehaš suohkut ja fiinna-skuovat badjelis, nu ahte mun gal ádden bures ahte sii váidalit buollaša.

Sii leat buoret go mii. Sii leat šiega min vuosttá ja gehččet midjiide sáhkkes čalmmiiguin. Nu guhká go mii eat leat sin ovddas dahje mange láhkai vuorjain sin. Ii leat ollenge buorre jos mii leat ollu jierbmát go sii.

Buoremus lea ahte mii bissut duolvasin ja ahte mii hállat dongget ja boastut. Vel buoret lea, jos mii vel jallošat veaháš. Jos sii dáhttot min juoiggastit, de lea gal buoremus muđaldit juoidá. Oainnat luohiti ja juoiggus lea primitiiva musihkka, ja mii leat primitiiva olbmot. Ja hirpmus min, jos mii eat dovdda geatnegasvuoda juoiggastit go sii dáhttot. Muhto buot vearrámus lea dieđusge jos mii máhttit muhtin arie Faust ja Gounod operas, ja vel vearrát jos máhttit dan duiskagillii.

Gullá maid áššái ahte mii galgat stuorrát imaštit sin teknihkalaš fuomášumiid. Mii galgat dadjat "ohooo". Ja vai ii galgga šaddat makkárgge eahpesihkarvuohita, de lea buoremus jorba čalmmiiguin geahččat jos muhtin buorredáhttun čájeha dutnje lightera, ja mo dat doaibmá.

Jos oktage du luoitá biillii, ja oaččot sáhtu, go nubbi áigu seamma guvlui, de lea buoremus čohkkát áibbas jaskat, leat unni ja balus, ja ii dadjat maidege. Dehálaš lea gal liikká ahte don juohke láhkai ámadajuin ja lihkestagain čájehat ahte don anát árvvuin dán olbmo gii máhttá buot dáid teknihkalaš ávdnasiiguin.. Ooooooh!!

leš oahpásmuvven muhtin dážain juo árrat eallimis. Son lei mu oahpaheaddji, ja vuosttaš jagis ledje buohkat mu luohkás, dážat. Sii oahpahedje midjiide mo min máttut jávke ja ahte sii ledje bálvalan luodu ipmiliid ja vuoidan stuorra geđggiid guolevuojain. Dákkár olbmot gal fertejit leat gáđohussii šaddan.

Dieđusge mun dovtagohten dážaid eallinvuogi. Mearkkašin ahte sii dávjá manne muhtin stuorra, ránes, goalus muvraivistái. Doppe sii gopmirmedje muhtin gova ovdii. In sáhttán oaidnit erohusa min máttuid ja sin bálvalusdábiin. Dáža lei dušše hábmen geđggi vistin, ja gopmirmedje muhtin olbmogova ovdii ja juhke viinnii ieža....

Bargobihtát:

1. Čállli bilkida dážaid. Mital mo son govvida sin!
2. Makkár vuordámušat leat dážain sámiide?
3. Goas, jáhkát don, dát lea čállon? Čájet ovdamearkkaiguin (teavsttas)!
4. Eai bat sámit geavat fiinna-skuovaid?
5. Ii bat dáža sáhte leat duolvvas?
6. Ollu dážat liikojit buollašiid, eai go?
7. Digaštallet mo sámit ja dážat leat otne? Leat go mii nu sierraláganat? Mii dagaha min sierraláganin?

Oanehisvástádusikkus

1. Maid mearkaša sosialiseren?
2. Gos dáhpáhuvá álgu sosialiseren?
3. Mii lea sosialisereme áigumuš?
4. Mii lea persovnnalaš identitehta?
5. Mii lea sosiála identitehta?
6. Manin mii gohčodit daid vuordámušaid mat mis leat alcceseamet?
7. Mii lea čihkkon máinnus?
8. Namut muhtin siva manne muhtun nuorat gárrenmirkkuid geavahišgohtet?
9. Mii lea alkohola?
10. Namut eará gárrenmirkkuid go alkohola!
11. Maid mearkaša dat ahte olmmoš psykalaččat ja fysalaččat sorjástuvvo gárrenmirkkuide?
12. Mii lea janteláhka?

Guhkesvástádusikkus

Don galggat oahpahit 6. ceahki servodatfágas. Dán diimmus galget sii oahppat identitehta birra. Don galggat sidjiide čilget maid cealkagat mearkašit, ja ovdamearkkaid bokte čájehit vai sii áddejit/ipmirdit.

1. Sosialiseren lea oahppat doaibmat servodagas.
2. Sosialisereme guokte válđoáigumuša lea heivehit servodahkii ja oahppat iešheanalašvuoda.
3. *Persovnnalaš identitehta* lea mo mii ieža oaidnit iežamet. *Sosiála identitehta* lea mo earát oidnet min.
4. *Iešdovdu* lea mo mii govahallat iežamet ja makkár vuordámušat leat alcceseamet.
5. Janteláhka sáhtta vuhttot servodagain gos muhtimat fuonášit, sealgge duohken hállet fasttiid ja gáđáštit earáid.

